

O CĂLUGĂRIȚĂ DIN NEAMUL CRAIOVEȘTILOR ȘI CTITORILE SALE MUSCELENE

RADU OPREA*

Deși despre faptele și personalitățile puternicului neam al boierilor Craiovești s-a scris mult în istoriografia noastră, nici până azi nu s-a dat un răspuns sigur la întrebarea – ce persistă de peste un secol – dacă Neagoe de la Craiova a mai avut, pe lângă cei patru fii cunoscuți (Barbu, Pârnu, Danciu, Radu) și o fiică. Iar dacă aceasta a existat, cine a fost și cum s-a împlinit destinul ei?

În urmă cu mai bine de șapte decenii, istoricul și genealogistul Ioan C. Filitti, o autoritate în materie la vremea aceea, susținea că pentru a împăca titulatura lui Neagoe voievod cu rudenia lui netăgăduită pe care o avea cu Craioveștii¹ s-a admis de toți istoricii noștri, fără vreo dovadă documentară, că Neagoe a fost fiul lui Basarab cel Tânăr și al Neagăi, sora Craioveștilor². Și într-adevăr, aproape toți corifeii școlii istorice românești, începând cu N. Iorga și până la D. Onciul și Al. Lapedatu au admis această ipoteză.

„Nu există nici o dovadă că frații Craiovești, fiii lui Neagoe de la Craiova, ar fi avut o soră”³ – conchidea Filitti. Dar dilema a continuat să existe. Și peste alți 30 de ani, autorul celei mai consistente monografii despre originile și rostul băniei din Țara Românească punea un semn de întrebare în dreptul termenului „fiică” – reprezentând cea de-a cincea descendență din Neagoe de la Craiova ban Străhaianul – deși, în mod curios, o arăta pe această ipotetică fiică a boierului oltean ca fiind căsătorită cu un Hamza I (din Obislay)⁴. Despre soțul misterioasei fiice a lui Neagoe aflăm apoi, dintr-o altă sursă⁵, că a avut un nepot pe care-l chema tot Hamza din Obislay, rudă cu Craioveștii și cu Neagoe Basarab, fiind căsătorit cu Slavna (probabil fiica lui Drăghici al lui Stoica mare vornic). În fine, un autor reușește să demonstreze că, de fapt, Hamza – căsătorit cu o anume Mușea de la Corbi – nu era de baștină din Obislay, ci avea numai o parte de moșie în satul cu pricina, confuzia sau eroarea datorându-se unei

Dirjecția Județeană pentru Cultură Culte și Patrimoniul Cultural Național Argeș.

I. C. Filitti, *Banatul Olteniei și Craioveștii*, extras din „Arhivele Olteniei”, XI, 1932, *Scrisul Românesc*, A. A., Craiova, p. 49.

² *Ibidem*, I, 1932, p. 60. Nicolae Stoicescu, *Genealogia Craioveștilor*, în *Revista de Genealogie*, I, 1932, p. 1.

³ Ștefan Ștefănescu, *Bănia în Țara Românească*, spîta din anexa volumului, intitulată *Genealogia familiei de boieri Craiovești*, întocmită după Șt. Grecianu și I. C. Filitti, cu unele modificări făcute de istoriografia mai nouă.

⁴ Nicolae Stoicescu, *Dictionar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova* (sec. XIV-XVII), București, 1971, p. 62.

simple omisiuni a editorilor documentului care-l pomenește pe acest Hamza, și care trebuiau să pună o virgulă între numele boierului stăpânitor și numele satului amintit⁵.

Să vedem ce spun izvoarele istorice despre personajele de mai sus și dacă reușim, cu ajutorul lor, să aflăm totuși dacă banul oltean a avut o fiică și care este numele ei adevărat.

Când în urmă cu un veac Nicolae Iorga, pe urmele mai vechi ale lui Grigore Tocilescu, citea în pomelnicul Craioveștilor ctitori de la bolnița M-rii Bistrița numele Mușa, înscris între Neagoe (tatăl său) și Radu (fratele ei mai mic), se întreba nedumerit: „Mușa să fie mamă?”⁶. Pomelnicul începea cu Pahomie (numele de călugăr al lui Barbu Craiovescu marele ban) și continua cu Salomia (ce era soția lui Barbu, numită cu mirean Neguța sau Neagoslava) și apoi cu cele ale fraților lui (după tată), Pârveu, Danciu și Radu. Așa s-a păstrat misterul în jurul personajului nostru, pentru că puțin au intuit că sub numele multiplu jupanița Mușa, monahia Magdalina, călugărița Magdalina Cârjoaia, jupanița lui Hamza, jupanița Cârjeoane sau Cârjoane – toate acestea întâlnite în documente – se află, de fapt, chipul celui mai mic copil al lui Neagoe de la Craiova și unica fiică a acestuia.

E drept, numele nu pare a fi tocmai românesc, dar nici mama Mușei nu era autohtonă, ci provenea - se spune⁷ - dintr-o familie de nobili sârbi ce-și va fi găsit adăpost peste Dunăre, fugind din calea puhoiului invadator al turcilor otomani. Mama Mușei se numea Vinia⁸ și a fost cea de-a doua soție a lui Neagoe de la Craiova, după ce prima, Stana – descendentă din puterucul neam al boierilor din Florești – îi dăruise pe primul său fiu, Barbu, viitorul mare ban al Olteniei, sfetnicul de taină și unchiul înțeleptului voievod Neagoe Basarab. Tot Vinia a fost și mama fraților Mușei: Pârveu, Danciu și Radu.

Dacă ținem seama că Barbu, fratele cel mare, se născuse pe la jumătatea sec. al XV-lea (oricum înainte de 1453, anul în care presupunem că Vladislav al II-lea voievod l-a făcut ban și vlastelin pe Neagoe de la Craiova, însurându-l cu Vinia), înseamnă că Mușa se va fi născut pe la 1460.

Tânăra jupaniță a fost căsătorită mai întâi cu boierul muscelan Cârjeu, vistier al doilea în timpul lui Radu cel Frumos⁹. Acest Cârjeu stăpânea, împreună cu Mogoș (fratele sau ruda sa apropiată), Corbii de Piatră, ocina de la Micești cu vaduri de moară și satul Malurenii (Mălureani)¹⁰, așezare azi dispărută ca denumire și localizată în hotarul orașului Mioveni din zilele noastre.

Cei doi boieri, Cârjeu și Mogoș, deși nu ne sunt indicați a deține importante dregătorii în sfatul domnesc, se pare că se bucurau totuși de ceva trecere în ochii

⁵ Carmen Laura Dumitrescu, *Biserica rupestră Corbii de Piatră cel mai vechi ansamblu de pictură cunoscut astăzi - din Țara Românească*, în „Studii și cercetări de istoria artei”, seria Artă Plastică, tom 22, 1975, p. 47.

⁶ N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, Fasc. I, București, 1905, p. 202.

⁷ Dan Pleșia, *Neagoe Basarab. Originea, familia și o scurtă privire asupra politicii Țării Românești la începutul veacului al XVI-lea*, (I), în „Valachica”, Târgoviște, 1969, p. 60; Nicolae Stoicescu, *op. cit.*, p. 23.

⁸ *Ibidem*; General P. V. Năsturel, *Radul Șerban Basarab și Matei Basarab. Schițe genealogice*, în „Literatură și arta română”, anul XI, nr. 11 și 12, 1907, p. 573.

⁹ *Documenta Romaniae Historica. B. Țara Românească*, București, 1975 (se va nota în continuare DRH), vol. III, p. 240 – 241 (doc. 149/1533 febr. 12).

¹⁰ *Ibidem* și vol. II, p. 197 (doc. 113/1456 apr. 15)

¹¹ DRH, I, p. 259 (doc. 156/<1478>).

voievodului lor, Basarab cel Tânăr Țepeluș, din moment ce acesta îi trimite în solie (alături de alți doi confrăți) la Ștefan Bathory, voievodul Transilvaniei, cu scopul de a negocia încheierea păcii între regele Ungariei, Matiaș Corvin, și împăratul turcilor¹¹. Asta se petrecea în vara anului 1478 și, probabil, Mușa era deja soția vistierului Cârjeu din Corbii de Piatră, altfel nu i s-ar fi spus mai târziu Cârjoaia sau Mușa din Corbi, așa cum vom vedea.

Din căsătoria cu boierul muscelan nu credem că Mușa a avut copii, pentru că după moartea soțului va stăpâni netulburată întreaga avere agonisită și moștenită de la acesta.

Într-un hrisov din 11 iunie 1503¹², Radu cel Mare voievod întărește „jupaniței Mușa de la Corbi, ca sa-i fie satele, anume Corbii de Piatră, toți, cu tot hotarul. Și câte ocine a cumpărat de la Radoslav și de la Badea, fiii lui Spânul, pentru 1000 aspri, acestea le-a adăugat Corbilor, ca să le fie de arătură. Și iarăși la Mălureani jumătate și cu moara, pentru că sunt ale jupaniței Mușa vechi și drepte ocine, dedine”¹³. Domnul îi mai întărește, pe lângă acestea, stăpânirea peste 12 sălașe de ȧigani, ce vor fi făcut parte din zestrea dată ei de Craiovești, la căsătoria cu jupan Cârjeu.

Documentul citat are, în opinia noastră, o dublă semnificație: pe de o parte, ne dovedește că Mușa nu s-a mulțumit cu averea moștenită ci, ca un bun gospodar, s-a străduit s-o sporească, adăugându-i noi ocine obținute prin cumpărare, iar pe de altă parte, actul de față este ultimul în care o mai aflăm pe Mușa ca boier mirean, căci după 1503 ea se va călugări.

Este totuși aproape sigur că, după moartea lui Cârjeu, Craioveasca noastră – ce era o femeie încă tânără – se mărită cu un alt boier, cunoscut documentar sub numele de jupan Hamza. Nu știm exact când a avut loc evenimentul, dar oricum înainte de 1491-1492 de când datează o carte de danie și de întărire a lui Barbu Craiovescu pentru ctitoria sa, M-reă Bistrița, în al cărei domeniu funciar găsim amintit și satul Mălureanii. Ori satul în cauză – așa cum am mai spus – făcea parte, pe jumătate, din averea moștenită de Mușa de la Cârjeu. Dar, așa cum se cade într-o societate predominant patriliniară și dominată de bărbați – cum era evul mediu românesc și nu numai – o femeie căsătorită, indiferent de statutul său, nu putea fi ea cea nominalizată că donează sau efectuează tranzacții cu bunuri din patrimoniul familial, ci numai soțul era cel îndreptățit să facă asta, chiar dacă bunul respectiv constituia darul zentral al soției. Ceea ce se întâmplă și cu satul Mălureanii, pe care „i-a dăruit jupan Hamza” M-rii Bistrița, cum se precizează într-un act din 16 martie 1494¹⁴, cu toate că, în fapt, era o donație făcută de Mușa pentru noua ctitorie a fraților săi Barbu, Pârveu, Danciu și Radu.

Puține informații sigure avem despre Hamza, cel de-al doilea soț al Mușei de la Corbi. Judecând după nume, el făcea parte dintr-o familie de nobili sârbi (probabil de etnie albaneză)¹⁵ refugiată peste Dunăre de urgia turcească și adăpostită pe lângă curtea Craioveștilor. Jupan Hamza mai este consemnat într-un hrisov din 1496¹⁶, împreună cu fiii lui – rezultați, probabil, dintr-o căsătorie anterioară – și cu nepotul său, Hamza, cel

¹¹ DRH, II, p. 57.

¹² Ibidem.

¹³ DRH, I, p. 404 (doc. 247/1494 martie 16).

¹⁴ Cf. N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963, p. 292.

¹⁵ DRH, p. 428 (doc. 264/1496 ian. 31).

cu care va fi confundat ulterior, în repetate rânduri, de aproape toți cercetătorii în domeniu.

Nepotul Mușei, Hamza, va fi un tânăr boier în ascensiune la curtea lui Neagoe Basarab (tocmai pentru că era ruda apropiată a mătușii sale), unde a fost comis, apoi mare spătar, se va căsători cu Slavna, fiica marelui vornic Drăghici din Mărgineni, și va ajunge mare ban în 1530¹⁷.

Mai știm despre jupan Hamza, soțul Mușei, că pentru dreapta și credincioasă slujbă pe lângă voievodul Radu cel Frumos, acesta îi dăruise cu două sate în județul Vlașca, Călugăreni și Câmpul Mare¹⁸. După moartea lui, întâmplată se pare după 1503, Mușea de la Corbi se călugărește și va fi cunoscută sub numele de monahia Magdalina.

În această calitate primește de la Radu cel Mare un hrisov de întărire și danie, în 1506, pentru Mănăstirea Valea „unde trăiesc călugărițele, pe care a ridicat-o și a înnoit-o și a întărit-o monahia Magdalina, ca să-i fie gălețile domnești, cât este ceea ce se cuvine domniei mele, din satul Corbii de Piatră și din satul Mălureanii”¹⁹.

Înțelegem din textul documentului că M-reia Valea exista deja, monahia Magdalina numai a reparat-o. Domnul văzând grija nobilei călugărițe, și fiindcă frații acesteia erau primii săi sfetnici, dăruiește și el un mertic anual pentru nevoile obștei de maici și pentru pomenirea lui și a părinților săi, dar merticul era cedat din veniturile domnești ce se strângeau din satele stăpânite de Magdalina.

Mai cunoaștem două cărți de întărire pentru averile Mămăstirii Bistrița, date de Mihnea cel Rău în 1508 – când se afla încă în relații bune cu frații Craiovești – în care se menționează că satul Mălureanii (moștenirea Mușei de la Cârjeu vistier) a fost dăruit de jupan Hamza „încă din zilele lui Vlad voievod”²⁰.

A urmat, cum se știe, conflictul voievodului cu Craioveștii, petrecut în vară anulului 1509, fuga acestora peste Dunăre și represaliile declanșate de Mihnea cel Rău împotriva rudelor, satelor și bunurilor ce le aveau, din care a avut de suferit și citoria lor de la Bistrița, ale cărei averi au fost confiscate sau risipite. În aceste condiții, monahia Magdalina a fost nevoită să vândă partea din satul Mălureanii (pe care-o donase Bistriței când era împreună cu Hamza), atât pentru că se temea de răzbunarea lui Mihnea – și nu știa cât va dura surghiunul fraților ei peste Dunăre – dar și fiindcă avea nevoie de bani pentru repararea vechiului lăcaș și întemeierea unei mănăstiri de călugărițe la Corbii de Piatră.

Cel care i-a sărit în ajutor la vreme de restriște, pentru a-i cumpăra ocina, a fost Oancea pârcaleb – cunoscut și sub numele de Oancea din Batiu – ce va deveni mare vistier în timpul lui Radu de la Afumați. Toate acestea le aflăm dintr-un act emisa de Neagoe Basarab, în iulie 1512, la aproape o jumătate de an de când se urcase în scaunul țării²¹. Ceea ce se știe mai puțin e că acest Oancea pârcaleb nu era un bolar chiar străin pentru neamul Craioveștilor, din moment ce avea de soție pe fiica lui

¹⁷ Despre cariera lui Hamza, numit impropriu „din Obislev”, vezi: Aurelian Sacerdoțeanu, *Contribuții în studiul diplomatiei slavo-române. Sfatul domnesc și sigiliile din timpul lui Neagoe Basarab (1512-1521)* în „Romanoslavica”, X, 1964, p. 433; Nicolae Stoicescu, *op. cit.*, p. 62-63; Radu Ștefan Ciobanu, *Neagoe Basarab (1512 – 1521)*, București, 1986, p. 83.

¹⁸ DRH, I, p. 428.

¹⁹ DRH, II, p. 105 (doc. 49/1506 sept. 1).

²⁰ *Ibidem*, p. 124, 128.

²¹ *Ibidem*, p. 218 (doc. 107/1512 iulie 30).

Danciu vornicul (poreclit Gogoșe) și a Hrusanei (Gogoșoia), deși aceștia fuseseră indeobște cunoscuți ca având numai doi fii (pe Barbu II, mare ban la 1530, și pe Drăghici – Gogoșe, pretendent la tron în vremea lui Vlad Țepeș)²².

Faptul că Danciu Craiovescu și Hrusana (fiica lui Gherghina pârcălab, fratele doamnei Rada a lui Vlad Călugărul voievod) au mai avut un copil, în afara celor doi amintiți, respectiv o fiică ce a fost soția lui Oancea din Batiu, ne-a fost relevat de o însemnare de pe verso-ul unui act dat de Radu de la Afumați, la 3 iunie 1528, prin care dăruiește Mănăstirii Argeș jumătate din Pitești și din moară și din vamă, partea lui Oancea vistier (acuzat că l-ar fi hicleit pe Neagoe Basarab, furând din averea acestuia 400 de galbeni și argint pentru niște potire, totul în valoare de 30.000 aspri). Însemnarea de pe spatele hrisovului domnesc, făcută de o mână contemporană, precizează: „această ocină a ținut-o fiica Gogoșoai”²³. Așadar, în acest caz, Oancea din Batiu (sau Oancea pârcălab) era nepotul prin alianță al monahiei Magdalina, deoarece ținea de soție pe nepoata ei, fiica fratelui său Danciul (Gogoșe). Numai așa se explică schimbul făcut, în timpul lui Neagoe Basarab (în 1512), prin care Barbu Craiovescu dă lui Oancea satul Grădiștea de lângă Câmpulung, primind în schimb satul Mălureanii tot, pe care-l reintegrează în domeniul Mănăstirii Bistrița. Dar satul respectiv fusese integral cumpărat de Oancea (pentru a nu fi, eventual, înstrăinat din patrimoniul familiei oltene), tocmai în vremea când frații Craiovești se aflau în refugiu, și anume: jumătate de la jupan Alb vistier (care era probabil un urmaș al lui Mogoș, fratele sau ruda lui Cârjeu vistier) și jumătate de la călugărița Magdalina Cârjoia (mătușa sa, prin alianță) – aflată în nevoie și în criză de bani - pentru 4.500 de aspri și câtiva coți de stofă englezească²⁴.

Din evenimentele triste petrecute în vara anului 1509 monahia Magdalina a învățat ceva folositor pentru experiența sa de ctitor, drept pentru care – la scurt timp după instalarea nepotului său în scaunul voievodal – reuși să obțină, pentru noua ei ctitorie de la Corbii de Piatră, un hrisov în care domnul nu numai că întărea dania făcută lăcășului de mătușa sa (satul Corbii de Piatră, via de la Golești și nouă sălașe de țigani) dar – fapt mult mai important – Neagoe accepta clauza de închinare a așezământului ca mănăstire domnească: „Apoi iarăși a venit monahia Magdalina înaintea domniei mele de a închinat această mai sus-spusă mănăstire domniei mele; dacă se va întâmpla moarte monahiei Magdalina, iar mai sus – spusele sate, țigani și vie, prădalica să nu fie, ci să fie sfintei mănăstiri și mănăstirea să fie domnească”²⁵.

Procedând cu tact și inteligență, cu acest act Magdalina – pe de o parte – și-a salvat averea de a ajunge „prădalică” după moartea sa (fiindcă nu avea urmași direcți de la cei doi soți) iar, pe de altă parte, își punea la adăpost ctitoria, pe termen lung, din moment ce aceasta devenea mănăstire domnească.

E drept că Neagoe Basarab făcuse gestul în cauză nu doar pentru că era rudă cu ctitora, ci și pentru că nu edificase încă un lăcaș propriu de închinare (după

²² Despre cariera și destinul lui Oancea vistier, lucrarea noastră (în manuscris): *Un mare boier din veacul al XVI-lea cu moști în Pitești*, comunicare prezentată la Simpozionul dedicat istoriei culturale a municipiului Pitești, organizat de Centrul Cultural local, în ziua de 20 mai 2004.

²³ DRH, III, p. 95.

²⁴ DRH, II, p. 218.

²⁵ Ibidem, p. 206 (doc. 103/1512 iunie 23).

dărâmarea bisericii Sfinților Apostoli de către Mihnea cel Rău)²⁶, precum și fiindcă se dorea protectorul unei vechi ctitorii domnești, datând se pare de pe la începutul secolului al XIV-lea, în al cărei pomelnic figura la loc de cinste un Basarab Voievod²⁷.

La numai trei luni de la emiterea hrisovului din iunie 1512, în septembrie, călugărița Magdalina – numită acum și „jupanița lui Hamza”²⁸ – beneficiază de un alt act domnesc, identic cu precedentul, ceea ce dovedește perseverența – am spune chiar tenacitatea – cu care Magdalina urmărea să-și pună în siguranță, sub oblăduirea domnească, ctitoria sa de la Corbii de Piatră.

Ținând seama de sfatul voievodului (ce aflase, pe semne, că așezământul de la Corbi fusese odinioară o vatră de călugări sihaștri), Magdalina își mută, la începutul lui 1515, călugărițele de aici la M-reă de la Cornet (cum mai era numită așezarea monastica de la Valea), căreia-i lasă spre întărire 6 sălașe de țigani, iar la Corbii de Piatră aduce călugări, precum era în vremurile vechi, și dăruiește egumenului și fraților ce viețuiesc aci satul Corbi, viile câte vor fi și 19 sălașe de țigani.

Dar simțul de prevedere și grija permanentă a monahiei Magdalina de a-și salva măcar o ctitorie, în cazul unor vremuri vitrege, o îndeamnă să ceară domnului înscrierea în actul de danie și întărire a clauzei după care „dacă se va întâmpla mănăstirii de la Cornet să se risipească și nu se va afla nimeni din ea, să aibă voie călugării de la sfânta m-re de la Corbi a-i lua pe mai sus-dăruiiți țigani, ca să fie sfintele mănăstiri de la Corbi”²⁹.

Călugărița își luase atari măsuri de siguranță, atât pentru că lăcașul de la Cornet (Valea) nu era șezător pe moșia proprie, cât și fiindcă acesta avea mai slabe mijloace de întreținere decât ctitoria sa de la Corbi. Chiar și acesteia din urmă, peste câțva timp, îi va veni în ajutor voievodul Neagoe Basarab după ce a văzut-o sărăcită și dorind „a nu o lăsa, ci a o căuta și a o milui și ctitor următor a ne numi”, fapt pentru care îi dăruiește un obroc anual de 700 de aspri, pe care-i vor primi călugării la Sf. Petru, orânduind cu minuțiozitate toate slujbele de pomenire și cele de trebuință în timpul vieții și după moartea sa „ca și sfântăroșoșilor ctitori, ce au fost mai înaintea noastră”³⁰.

Ca o ironie a sorții, la scurt timp, presimțirile Madgalinei s-au adeverit. În intervalul 1515-1519 fostul lăcaș al mănăstirii de călugărițe de la Cornet (Valea), va fi distrus (probabil de un incendiu sau de un cutremur devastator, nu se știe precis cauza). Dar monahia Magdalina, ca o adevărată Craiovească, nu renunță și, mai mult, se străduiește să ridice o nouă mănăstire, lângă vechea vatră, ajutată fiind – de această dată – de jupan Hamza comis, nepotul fostului său soț, acum boier de seamă în sfatul domnesc al lui Neagoe Basarab³¹.

Fire generoasă și cu frica lui Dumnezeu, Magdalina a dăruit din avutul ei atât unor lăcașuri sfinte (cum a fost, de pildă, Mănăstirea Govora)³² cât și unor oameni

²⁶ Gavriil Protul, *Viața și tratul Sfinției Sale Părintelul nostru Nifon*, în *Literatura română Veche* (1402/1647), vol. I, București, 1969, p. 81.

²⁷ Carmen Laura Dumitrescu, *op. cit.*, p. 43-44.

²⁸ DRH, II, p. 232-233 (doc. 114/1512 sept. 29).

²⁹ *Ibidem*, p. 267-268 (doc. 133/1515 ian. 11).

³⁰ *Ibidem*, p. 296-297 (doc. 153/1517 iunie 12).

³¹ *Ibidem*, p. 357-358 (doc. 188/1519 sept. 5).

³² *Ibidem*, vol. III, p. 8 (doc. 6/1526 martie 31).

„Armani, cum era acel „Gânștea cel bătrân”, cu fiii săi, cărora le donează un loc de casă în Micești „pentru sufletul părintelui meu și pentru sufletul meu”³³.

Ultimul document ce ne-o arată a fi în viață este din 1526 (când trecuse poate de 66 de ani), prin care voievodul Radu de la Afumați întărește Mănăstirii Corbii de Piatră ocine ce aparținuseră lui Cârjeu și fratelui său Mogoș, moșii pentru care monahia Magdalina se judecă cu îndârjire să le obțină din mâinile unor cotropitori³⁴.

Mușa de la Corbi (numită ca monahie Magdalina), unica fiică a puternicului lui Neagoe de la Craiova, își doarme somnul de veci, foarte probabil, în tinda (pronaosul) marelui ctitorii de la Argeș a vrednicului și preaînțeleptului său nepot, în apropierea mormintelor familiei acestuia. Într-un act din 1615 se menționează că monahia închinase Mănăstirii Argeș și satul Corbi, ocina sa de moștenire, pentru ca „dacă se va pristăvi, ei să-i zacă oasele în mănăstire”³⁵. Deși unii autori contestă această supoziție (uitând că și ei au folosit în dezbaterile de idei argumentul după care o piatră de mormânt echivala adesea cu un act de proprietate)³⁶, noi nu ne îndoiim că frumoasa piatră de mormânt monahală, fără inscripție deci, găsită de Grigore Tocilescu în nordul încăperii mormintelor (acum peste 120 de ani), al cărui stil vădește contemporaneitatea cu piatra voievodului, aparține locului de veșnica odihnă al nobilei sale mătuși³⁷.

Am încercat să creionăm în rândurile de față chipul unui personaj inedit și plin de farmec, poate cea mai dinamică, generoasă și tenace personalitate feminină despre care avem cunoștințe sigure că a trăit, pe aceste meleaguri românești, la cumpăna veacurilor XV-XVI.

A NUN FROM CRAIOVEȘTI FAMILY AND THEIR MUSCEL CTITORIES

Abstract

Searching in the internal documents and from other sources, the Author presents a series of unique aspects of the life and activity of the only daughter of the great noble Neagoe of Craiova, the sister of the famous Craiovesti brothers (Barbu, Pătru, Danciu and Radu), named *Mușa* as a laic name who later *Nun Magdalina*. She lived between 15th-16th (ca. 1460 – after 1526) and helped building the Valley Monastery (1506) and Corbii de Piatra (1512), from Muscel Country, released from her life and behavior a great personality of that time and living in the same period with her very wise nephew – son of her Brother – Neagoe Basarab Voievod.

³³ Ibidem, p. 40 (doc. 22/< înainte de 1526 iul. 6>).

³⁴ Ibidem, p. 41-42 (doc. 23/1526 iul. 6).

³⁵ Documente privind istoria României, B. Țara Rom., veacul XVII, vol. II, p. 21-22, doc. nr. 18.

³⁶ Pavel Chihaiia, *Artă medievală*, vol. II, București, p. 119-120.

³⁷ Ibidem; Gr. G. Tocilescu, *Raporturi asupra câtorva mănăstiri, schituri și biserici din țară*, București,

1901, p. 17.